

ภาคผนวก

พัฒนาการแนวทางและวิธีการสอนของพี่เลี้ยงแต่ละท่าน

พี่เลี้ยงแต่ละคนที่จะได้รับการพัฒนามาเป็นผู้สอนนั้นจะต้องได้รับการอนุญาตจากพระปราโมทย์ก่อนจึงจะทำการสอนได้ ซึ่งพี่เลี้ยงทุกคนจะอยู่ในความรับผิดชอบและดูแลจากอาจารย์สุรวัดน์ เสรีวัฒนา

รูปแบบและวิธีการสอนของพี่เลี้ยงแต่ละคนจะมีเทคนิคและกลวิธีในการสอนที่ต่างกันไปแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน แต่จะมีหลักการภาวนาอันเดียวกันคือ “การมีสติรู้กายรู้ใจตามความเป็นจริงด้วยจิตที่ตั้งมั่นและเป็นกลาง” โดยการตอบคำถามนั้นถ้ามีข้อใดที่ไม่ตรงหรือคลาดเคลื่อนไปจากหลัก มีการตกลงและทำความเข้าใจร่วมกันว่า ให้ยึดคำสอนและหลักของพระปราโมทย์เป็นหลักที่ถูกต้อง

ตัวอย่างการสอนของพี่เลี้ยงแต่ละท่านซึ่ง ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์พี่เลี้ยงถึงวิธีและกลยุทธ์ในการสอนว่ามีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจวิธีการปฏิบัติได้ในเวลาอันจำกัด ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. คุณประพันธ์ มีวิธีการที่นำมาสอน คือให้ผู้เรียนเล่าถึงประสบการณ์การภาวนาที่เคยภาวนามาก่อนเพื่อเป็นการประเมินผู้เรียน ว่าฝึกภาวนาแบบไหนมาก่อน ทำมานานเท่าไรแล้ว ได้เคยอ่านหนังสือ หรือฟังซีดี มาบ้างแล้วหรือยัง จากนั้นผู้สอนจะอธิบายถึงหลักและวิธีการปฏิบัติให้ฟัง โดยอาศัยการเขียนลงบนแผ่นกระดานเพื่ออธิบายสภาวะของจิตที่หลงไป เพื่อเทียบให้ดูว่า หากหลงทั้งวันช่วงของช่องว่างจะห่างกัน แต่ถ้ามีสติถี่ขึ้น ถี่ขึ้น ช่วงห่างของช่องว่างจะแคบเข้า เป็นต้น

๒. คุณสมปอง มีวิธีการที่นำมาสอน คือการตั้งคำถามถึงประวัติของผู้เรียนเพื่อประเมินผู้เรียน จากนั้นบอกถึงหลักการภาวนาของหลวงปู่ การสอนของพี่เลี้ยงท่านนี้จะเน้นเล่าการภาวนาของตนเองเพราะทำให้รู้สึกตัวได้ดี และการเล่าจะเน้นเล่าเรื่องสังสารวัฏ เพราะเมื่อเล่าเรื่องเหล่านี้แล้วผู้เรียนเกิดความสนใจ แล้วจึงดึงเข้าคำสอนของหลวงปู่ หรือบางครั้งจะใช้กระดานช่วยในการอธิบายความ

๓. คุณสุวิทย์ มีวิธีการที่นำมาสอน คือใช้เครื่องและอุปกรณ์ประกอบการสอน เช่น ใช้รถยนต์เล็กๆ ที่สามารถแยกส่วนได้นำมาเป็นเครื่องมือในการอธิบายเรื่องขันธ ๕ หรือการแยกธาตุแยกขันธ มีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบ มีการใช้นมมาช่วยสอนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของ

อารมณ์ หรือ การเขียนอธิบายลงในกระดาษ และสุดท้ายด้วยการตอบคำถามหรือข้อสงสัยของผู้เรียน

๔. คุณอรอนงค์ มีวิธีการที่นำมาสอน คือจะเกริ่นนำถึงหลักการภาวนาของหลวงพ่อก่อน จากนั้นทำความรู้จักกันก่อน ให้เล่าประสบการณ์ และจึงอธิบายเพิ่มเติมในภายหลัง

๕. คุณภควดี มีวิธีการที่นำมาสอน คือจะใช้คำพูดนำไปสังเกตการเปลี่ยนแปลงของจิต เช่น หากพูดถึงในหลวง จะรู้สึกอย่างไร หากพูดถึงนายกทักษิณจะรู้สึกอย่างไร หรือวิธีการที่นำมาใช้อีกคือ การเปิดเพลงให้ฟัง เพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หรือการตอบคำถามข้อข้องใจของผู้เรียน รวมทั้งเน้นให้ผู้เรียนไปปฏิบัติเอง เช่น ชักชวนให้ปัดวาจาในช่วงเวลาที่กลุ่มกำหนดไว้ เป็นต้น

๖. คุณสุนทรี มีวิธีการที่นำมาสอน คือให้เล่าประสบการณ์เพียงเล็กน้อย เพื่อดูพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละท่านว่าเป็นมาอย่างไร เน้นให้ไปฝึกเดินจงกรมร่วมกัน หรือให้ทดลองการภาวนาที่แตกต่างกัน เช่น ภาวนาพุทโธ มีความรู้สึกอย่างไร ภาวนาพองยุบ มีความรู้สึกอย่างไร โดยให้สังเกตสภาวะที่เกิดขึ้น เป็นต้น^๑

สรุปการสอนของพี่เลี้ยงนั้นแต่ละท่านจะมีวิธีและเทคนิคในการสอนที่ใกล้เคียงกันแล้วแต่ว่าใครจะถนัดวิธีการใด โดยการสอนนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการภาวนาที่ว่า “มีสติรู้กายรู้ใจตามความเป็นจริงด้วยจิตที่ตั้งมั่นและเป็นกลาง” การสอนของพี่เลี้ยงนั้นมิได้มุ่งหวังหรือคาดหวังว่าผู้เรียนทุกคนจะภาวนาได้ แต่ทำการสอนเท่าที่ความสามารถและจิตใจของผู้เรียนจะเปิดรับมากน้อยเท่าใด ซึ่งการสอนของพี่เลี้ยงนั้นล้วนเป็นจิตอาสาที่ต้องการช่วยเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้หลุดพ้นจากความทุกข์โดยมิได้หวังผลตอบแทนแต่อย่างใด

^๑ สัมภาษณ์, นามสมมติ ๖ ท่าน ๑. คุณประพันธ์ ๒. คุณสมปอง ๓. คุณสุวิทย์ ๔. คุณอรอนงค์ ๕. คุณภควดี ๖. คุณสุนทรี, กลุ่มลูกศิษย์หลวงพ่อปราโมทย์, ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔.